

La humanitat

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 61 - 25 de DISEMBRE del 1946

Fundador : Lluís COMPANYS

Director : Emili VIGO PREU : 5 francs

Administració :
35, rue Ecole de Droit,
MONTPELLIER
Redacció
30, rue des 3-Journées,
PERPIGNAN
Tresoreria :
SANTIAGO VILA
250, rue d'Azé,
PERPIGNAN (P.-O.)
Compte de ceca postal
no 67.676 Montpellier

« Anhelem una Catalunya política-
ment lliure, socialment justa,
econòmicament prospera i espiri-
tualment gloriosa... »

Francesc MACIA.

UN ALTRE NADAL...

EXEMPLE DE MACIA

per Carles PI i SUNYER

Quan pensem amb Macia en la diada tradicional en què s'escau també el commemorar la seva mort, la tendència natural de la nostra ànima es la de deixar que vaguin, melangiosos i enyorívols els records. Però hem de frenar aquest suau sentiment; la figura de Macia guarda encara, més enllà de la tristesa i la recança, una virtualitat exemplar; i avui, en l'hora complexa, dura, fosca, trasbalsada, però, també decisiva que tenim de viure i vencer, el nostre deure és el d'expressar fins del mateix dol, no la delicada estètica, sino el fort alligonament. Tots els nostres pensaments han d'esser alhora esperonats i continguts per la mateixa voluntat conscient; cal que tota experiència ja acomplerta pugui servir-nos de nou i segur guiatge. Quan en dates com la d'avui ens pren l'emoçió del record de Macia, encara que tant ens costi als que tinguerem l'alt honor de conèixer-hi i compartir-ne angoixes i esperances, hem de frenar tot allò que és subjectiu i sentimental; deixar la persona per a centrar-nos en la personalitat, l'imatge passatgera per la figura històrica. Fent-ho així, després d'haver-li prestat tants serveis, Macia seguirà servant a la pàtria, que més que mai necessita de tots els catalans, dels que són i dels que foren; dels aïats dels vivents inspirats en l'exemple dels desapareguts.

Si volguéssim resumir en poques paraules l'aportació política de Macia a la causa catalana diríem que gràcies al seu esforç — millor encara, gràcies a la seva presència i acció — comença a aconseguir-se i concretar-se en realitat el que de temps era consciència i voler de catalanitat recobrada. S'enganyen i manquen de raó i perspectiva aquells que creuen que l'afirmació de la personalitat catalana sorgí tot d'una a l'estímul dels gests de Macia; el catalanisme ha estat realment un llarg procés que seguia el seu curs, a estones més inquiet i exigent, a estones més lent i conformista, però amb una rica i noble execució de teories i concrecions polítiques. Però igualment s'enganyen aquells que caient en el defecte contrari, i potser amb deliberat propòsit, voldrien disminuir la figura de Macia, suggerint que el que ell acomplí fou més per atzar o sort, que per virtut o esforç. La veritat i la justícia estan, com tanta vegada, entre els dos conceptes, extrems: el fet de que existís d'abans la història anterior del catalanisme — treball voluntari d'homes de dreta i d'esquerra, dignes tots d'estima i recordança — no exclou el reconeixement de l'altre fet, que fou sobre tot per la influència de Macia que tingueren una primera realització de sentit i amplitud nacionals. Ell sabé captar, interpretar, actualitzar, potenciar, les promeses d'una hora en que les possibilitats hi eren, però en què també podien frustrar-se; ell pogué tenir en un moment decisiu — les diferències i divisions vingueren després — tot un poble darrera seu; i es perquè el tenia, perquè en concentrava la fe i el voler, que va poder convertir les imprecises esperances en concretes realitats.

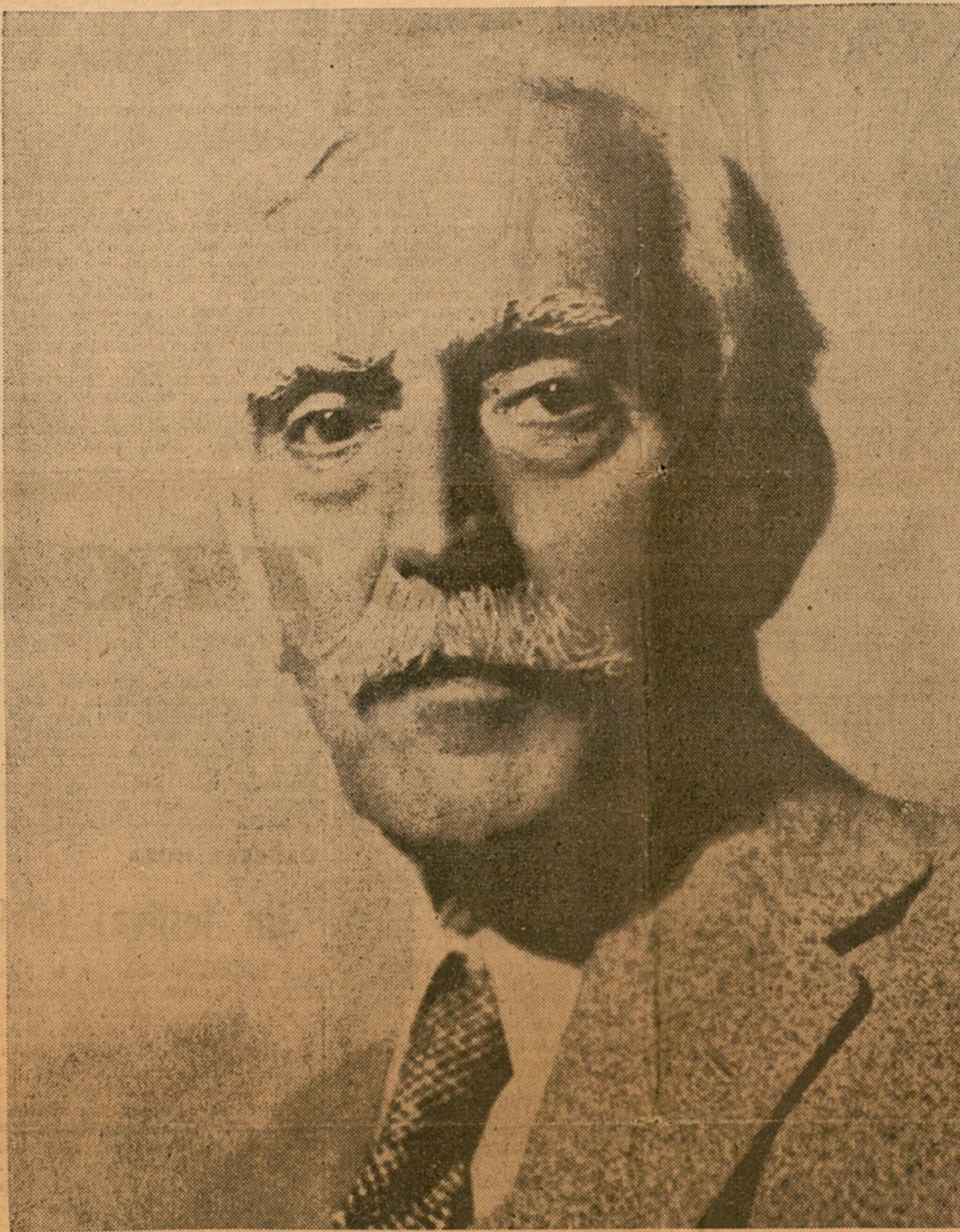
Aquest, no altre, és el secret, la força i la grandesa de Macia. Els que abans, i potser encara avui, volguessin rebaixar-ne l'altura, és que no veuen o no volen veure, la profunditat i la projecció que es tanca en l'horitzó pregon i fecund que hi hagué entre Macia i el poble que s'hi sentia representat. S'ha fet repetidament la remarcada de que un dels grans èxits de Macia fou l'haver incorporat a la causa catalana extenses zones populars, que abans, tot i compartir-ne el sentiment, no l'integraven en forma conscient i activa. És cert, i és molt; però no hauria estat prou. Perquè essent així tant, fou encara molt més; no consistí tan sols en una tasca de captació, de sumar elements; el fenomen fou molt més profund, la penetració íntima i sincera. La fe arborada i enomadora de Macia feia vibrar al poble; i sentint s'hi empès, el poble s'hi trobava també representat en la pròpia vibració. I no és que en el compliment del seu deure patriòtic Macia no fos també discutit i combatut. En les mateixes seleccions, potser instintivament recloses de que el catalanisme deixés d'esser un clos tancau, no tots reconeixeren la noblesa del propòsit d'aquell audaç que agostardament, ambiciosament, volia convertir-lo en emoció de multitud. No deixa també de ferir-lo aquella constant racial que de massa sovint converteix la crítica honesta que la raó demana i la democràcia necessita, en l'hostilitat àcida, mordent i disgregadora.

També aleshores — i no en circumstàncies com les d'avui en que ho atribuïm a l'influència inevitablement negativa de la clandestinitat o de l'exili — en el moment en què Macia acabava d'obtenir el primer reconeixement de la personalitat nacional de Catalunya recobrada — hagué de superar un clima polític força semblant a l'actual. Però ell, sentint instintivament allò que era la seva força, no feia més que apelar al poble. I el poble sempre responia. En aquests darrers anys en que tant s'ha desviat, falsejat i corromput el concepte de les relacions entre els homes dirigents i les masses humanes, en que hem vist tant sovint, i per dissort, encara ho veïem, els abusos de poder d'aquells que tot rebent del poble la força de que es valen, se'n serveixen per a esclavitzar-lo, el cas de Macia que retornava a aquest allò que el poble li donava, és un bell exemple de possibilitats patriòtiques i democràtiques. Doble i recíproc guany: que era per sentir s'hi interpretat i representat que el poble se sentia més conscient, més resolt i més fort.

Fora de rellevant interès l'anàlitzar les causes d'aquesta penetració implícita i profunda entre Macia i grans cetrats del poble català. En ella hi havia indubtablement un fons de virtut personal, de potència d'atracció: aquell mirar alhora penetrant i llunyà dels ulls blaus, el gest a l'entremès energic i cordial, la veu premonedora entre tímida i imperativa. Però, a més d'aquestes qualitats intuintives, hi havia també la influència de factors morals: la seva rectitud i fermesa d'esperit la fidelitat a ideals i principis. Potser el que més va donar-li la popularitat fou que no li importés la impopularitat. Mai deixà de mantenir-se fidel a les seves conviccions sinceres; si per guardar-les s'havia de quedar sol, no l'espantava de quedar s'hi. En el fons sabia que fent-ho així, encara que de moment fossin pocs entorn seu, més tard gerien molts gairebé tots.

Les realitzacions que assolí son un exemple de com la fidelitat a l'ideal no és solament un imperatiu etic, sino també la millor i la més beneficiosa regla de conducta per a tota gran empresa política.

La severa fidelitat als principis és la primera exemplaritat que devem al record de Macia. És clar que; avui el cas no és el mateix. Passa a la tercera plana

Catalans: En els moments difícils i de gran responsabilitat que tenim davant nostre, el sentiment, l'energia i el patriotisme del President Macia ens serviràn de guia

Fornarem de l'exili amb l'espirit enfortit i l'ànima rejovenida. Serem tan republicans com sempre, i més catalans. Les que mai. I després de tants anys de lluita i malgrat tots els copriments, posarem les nostres energies al servei de la Pàtria. — Catalans: Visca Catalunya!

Desembre 1946

Autograf del President IRLA

MACIA, encara...

Aquest Nadal, com tots els Nadals catalans indisolublement lligat al record de Macia, no és, encara, de llibertat. Catalunya continua sotmesa al jou de l'analfabetisme, de la ignorància, del lladronici forasters. I per bé que l'hora de l'alliberament és besllumbra, la tomba de Macia encara és buida i, com digué ara fa un any el President Irla, el seu cor « és aci, a França, exiliat i també com tots nosaltres ».

Aquest Nadal, la Plaça de la Fè restarà encara solitària. Però tots els catalans pensaran en Francesc Macia i recordaran la seva figura senyora, la seva vida heroica, el seu amor a Catalunya i a la Llibertat.

Des de que, ara fa tretze anys, Macia morí, cada Nadal evoquem la seva memòria i fem fermaça de fidelitat als ideals que ens féu estimar. Car parlant de Macia, com parlant de Companys, la mesquinesa s'aparta i tot és noble i digne i enlairat. Tots podreu constatar-ho quan despleguem aquest número de « LA HUMANITAT », us trobeu a Catalunya, a França, a Amèrica, que això serà balder si de debo sou catalans i estimeu la vostra terra. N'estem persuadits: una vegada més el record de Macia ens agermanarà a tots i ens donarà ànim i ens infondrà optimisme en el llindar d'un Any Nou que bé podria ésser el del recobriment de les llibertats de Catalunya. Car Francesc Macia per tany a aquella categoria d'homes que, després de morts, continuen guanyant batalles...

MACIA i els obrers

per Marti BARRERA

Ara fa un any, un company nostre deia des d'aquestes columnes que l'actuació de Francesc Macia era massa recent per a jutjar-la d'una manera definitiva. Tenia raó el nostre amic i per això, al recordar la rellevant figura de Macia en aquest tretze aniversari de la seva mort, volem solament parlar-ne des d'un angle on els fets ja aleshores demostraren l'encert de la seva actitud, encert que els corrents que segueix el món aquests darrers anys no han pogut menys que confirmar. Ens referim concretament a l'atenció particular que Macia dedicava als problemes socials. Podem afirmar, ens autoritza a fer-ho el coneixement directe que tenim del seu pensament en aquest aspecte, que d'entre les personalitats que foren guia de la democràcia catalana, cap superava al nostre primer President en la seva noble inquietud per a eliminar, fins als límits del possible, les injustícies socials.

Es per la concepció que tenia del que havia d'esser la Catalunya retrobada que Macia s'interejava d'una manera preferent per tots aquells problemes que directament afectaven a les classes productores. Els que tinguerem l'honor de col·laborar a l'obra del President en matèria social i en rebérem les directrius, sabem la passió amb què s'entregava a aquests problemes, el seny amb què buscava les solucions i enfi la predilecció que demostrava per a tot el que pogués contribuir al millorament econòmic i social dels treballadors.

Macia sabia que per a fer gran, materialment i espiritualment, la Catalunya dels nostres amors era necessari que tots els Catalans hi ajudéssim amb el seu treball i que per tant a tots també calia donar els mitjans necessaris per a viure decorosament, evitant les desigualtats irritants establertes al marge de la justícia i de l'equitat.

Aquesta encertada orientació, que alguns qualificaven de demagògica i que altres trobaven poc revolucionària, és en el fons, en el seu esperit, el camí que, sense gaires variacions, les circumstàncies imposen a les veritables democràcies que es troben avui a l'avantguarda del món.

La intuïció política de Macia, i la gran quantitat d'humanisme que irradiava la seva persona,

les seves paraules i els seus actes, aconseguiren que, pels procediments més democràtics, la gran majoria del poble català li donés la seva confiança i seguís les seves directrius. No descobrirem cap secret si diem que el seu suport major fou el que van donar-li els treballadors d'arreu de Catalunya, en justa correspondència a l'obra de l'home que, sense fer concessions ni a la demagogia ni al somni, sabia interpretar fidelment el doble ideal

de llibertat i de justícia social que tan profundament arrelat es trobava en el cor del proletariat català.

L'ajudaren perquè els interpretava i mai no se sentiren ferits en la seva dignitat, aquesta dignitat que tant ennobleix als obrers catalans, quan l'Avi va emprar el mot « humils » al referir-se a ells. El rebien amb la mateixa bontat amb què sortia dels llavis i del cor d'aquella ànima d'apostol, d'aquell gran català, que com deia l'honorable president Sr. Josep Irla, « els hi obria el cor per a explicar-los, amb aquell sentiment tan seu i tan senzill, l'obra social que es proposava realitzar. »

Malauradament aquesta obra no pogué portar-la a bon terme. I el seu successor el President Companys, abrandat per la mateixa fe i seguint igual trajectòria, tampoc no pogué realitzar-la, prou se'n cuidaren de impedir-li-ho els seus botxins! Heredes directes de Macia i de Companys, fidels a llur insubornable patriotisme, amb el mateix fervor que el que ells posaren per a defensar les causes justes, Esquerra Republicana de Catalunya som avui pels obrers catalans una garantia de què, en el seu dia, adaptada a les possibilitats i a les realitats econòmiques de l'hora, es recomenarà i es coronarà aquella obra de llibertat i de justícia social que, intèrpret del pensament del seu Partit, amb tant d'encert va iniciar el nostre gran President Francesc Macia.

EN AQUEST NUMERO
DE « LA HUMANITAT »
hi llegireu :

REGORD DE MACIA

Articles de
Carles Pi i Sunyer,
Marti Barrera,
Poèsia de Ventura Gassol.

ACTUALITAT POLITICA

Vida del Partit.
La nostra subscripció.
Informacions diverses.

CULTURA CATALANA

Treballs signats de
Mestre Pompeu Fabra,
J. Quera Molares,
Heribert Barrera.
Un concert del Mestre Pau Casals.

Presència de Catalunya

Textes d'A. Rovira i Virgili,
Josep Carner,
Eugeni Xammar.
« La humanitat » de Catalunya.
Un dibuix de Joan Rebull.

NIT DE NADAL per Ventura GASSOL

A la memòria del President MACIA.

*Obre, et diu un ventjol,
i no temis la nit freda,
que avui, té flonjors de seda
i tebiors de bressol.*

*A la claror d'un estel
que ara hi acaba de prendre,
hi trenca un primer plor, tendre
com una branca de mel.*

*Als cims nevats del Montsant
hi ha un tènue tint de rosa
de color de carn, descolorat
a les galtes d'un infant.*

*Es sent un bressol que bat,
sospès entre cel i terra,
entre la pau i la guerra,
i el temps i l'eternitat.*

*A l'ombra que el bressol fa
la terra grebada obria
una tomba que somia
de tan desperta que està.*

*I de la tomba al bressol
es gira un airet que esglaià,
que, avui, la nit s'hi desmaia
arborada com un sol.*